

Wat is verpleegkundig leiderschap?

Symposium HBO-V van de toekomst
Hogeschool van Amsterdam

Berna G.M. Sol-de Rijk, PhD
Edin Granilo, MSc

DISCLOSURE BELANGEN SPREKERS

Geen Belangenverstrengeling

BELANGRIJKSTE DOELSTELLING VAN DEZE WORKSHOP

**Kennis delen over wat
verpleegkundig leiderschap is en bewustwording**

VERPLEEGKUNDIG LEIDERSCHAP

Opdracht 1

“Brainstormen over wat verpleegkundig leiderschap c.q. een verpleegkundig leider is?”:

Brainstorm met elkaar in je eigen groep over de volgende vragen (in 5 minuten)

- a) welke eigenschappen een goede verpleegkundig leider zou moeten bezitten volgens jou/jullie;
- b) Over welke kennis hij/zij zou moeten beschikken;
- c) Welke vaardigheden dient een verpleegkundig leider te hebben.
- d) Wat zijn nog andere volgens jou/jullie belangrijke aspecten voor een verpleegkundig leider?

Schrijf met je groepsleden per vraag maximaal 3 steekwoorden op de post-its, 1 steekwoord per post-it (voor vraag a op een gele post-it; voor b groen, voor c oranje, voor d rose).

PLENAIRE NABESPREKING

WAT IS VERPLEEGKUNDIG LEIDERSCHAP?

Leiderschap c.g. verpleegkundig leiderschap is een breed lastig begrip
= Bedoelen we hiermee allemaal hetzelfde?

“Een verpleegkundig (klinisch) leider is iemand die in het bezit is van klinische expertise in een praktijkspecialisme en die inter-persoonlijke vaardigheden gebruikt om er voor te zorgen dat verpleegkundigen en andere medisch verzorgers kwalitatief hoge patiëntenzorg leveren.” (1).

DIMENSIES VERPLEEGKUNDIG LEIDERSCHAP

- **Regie en verantwoordelijkheid**
- **Dienstbaarheid en integriteit**
- **Motiveren**
- **Communiceren**
- **Conflicthantering**

Kan iedere verpleegkundige een
verpleegkundig leider zijn?

Wat is het verschil tussen leiderschap en leidinggevende?

“Een manager doet de dingen goed, een leider doet de goede dingen”

SAMEN EEN FILMPJE KIJKEN

<https://www.youtube.com/watch?v=FA2Ff6qlijI>

Wat zegt dit filmpje in jullie ogen in over het leiderschap c.q. verpleegkundig leiderschap?

HET BELANG VAN DE LEIDERSCHAPSCOMPETENTIES BINNEN DE HBO-V EN IN DE PRAKTIJK

Leiderschapsontwikkeling van verpleegkundigen in opleiding gebeurt niet alleen binnen de opleiding.

Er zijn hierbij vier actoren betrokken:

1. **De opleiding** biedt de student de gelegenheid om de benodigde kennis te verwerven (o.a. EBP; klinisch te kunnen redeneren); om te leren reflecteren en om tot integratie tot het geheel te komen.
2. **De student** (verantwoordelijk voor haar eigen leerproces.
3. **De praktijk** is verantwoordelijk voor het leren van leiderschapsvaardigheden op de werkvloer met rolmodellen als voorbeeld..
4. **De organisatie** is verantwoordelijk voor het stimuleren van de professionele ontwikkeling van haar medewerkers en het monitoren van systematische reflectie op de kwaliteit (2).

HET BELANG VAN DE LEIDERSCHAPSCOMPETENTIES BINNEN DE HBO-V EN IN DE PRAKTIJK

Opleidingsprofiel BN2020=> 7 CanMEDS rollen=>16
competenties=> Beroepsrol Organisator=>
Leiderschapscompetenties 11, 12 en 13

Competentie 11: De verpleegkundige toont leiderschap in het verpleegkundig handelen en in de samenwerking met anderen en weegt de verschillende belangen waarbij het belang van de zorgvrager voorop staat.

Competentie 12: De verpleegkundige plant en coördineert de zorg rondom de zorgvrager of groep zorgvragers.

Competentie 13: De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid voor de veiligheid van zorgvragers en medewerkers binnen de organisatie
(3)

HET BELANG VAN DE LEIDERSCHAPSCOMPETENTIES BINNEN DE HBO-V EN IN DE PRAKTIJK

Maar let op !!:

“Verpleegkundig leiderschap is daarbij geen te onderscheiden nieuwe taak, maar een dimensie die dwars door alle beroepscompetenties heen loopt” (2).

HANDVATEN VOOR DE BEGELEIDING VAN STAGIAIRES IN DE PRAKTIJK

Voor diegenen die stagiaires Verpleegkunde in de praktijk begeleiden de volgende vraag:

Waar loop je in de begeleiding van leiderschapsontwikkeling van deze stagiaires tegenaan?

HANDVATEN VOOR DE BEGELEIDING VAN STAGIAIRES IN DE PRAKTIJK

- Sterke rolmodellen zijn belangrijk voor een zelfbewuste uitstraling van het beroep (wees ook voor je stagiaires een rol model).
- Kijk waar je zelf staat in je ontwikkeling als verpleegkundig leider om jezelf verder hierin te ontwikkelen.
- Ondersteun stagiaire bij het formuleren van persoonlijke leerdoelen m.b.t. leiderschapscompetenties door het hanteren van bij de competenties bijbehorende indicatoren. Deze zijn terug te vinden in CanMEDS Competentieset van HBO-Verpleegkunde.
- Kijk breder bij de begeleiding en beoordeling van leiderschapscompetenties (dus niet alleen specifiek naar eerder genoemde leiderschapscompetenties zoals competentie 11, maar kijk naar het totale functioneren (proactieve houden, reflectievermogen; onderzoekende houden; het klinisch redeneren etc. etc.).
- Kijk ook naar de nieuwe webpagina over verpleegkundig leiderschap: <https://www.verpleegkundigleiderschap.nu/> (4).

EVALUATIE WORKSHOP

Per groepje de volgende vragen beantwoorden:

1. Heb je iets nieuws gehoord?
2. Wat neem je zeker mee uit de deze workshop?
3. Wat vertel je morgen op je werk hierover?

HUISHOUDELIJKE MEDEDELINGEN

Thema: Verpleegkundig leiderschap

- ❖ Accreditatielijst tekenen bij de registratie balie!! Ontvangst Bewijs van deelname.
- ❖ Presentaties op de website
  - www.hva.nl/symposiumverpleegkunde
- ❖ Digitaal evaluatieformulier:
  - wij hebben jullie feedback nodig!
- ❖ Slagboom parkeerterrein HvA open:
  - toch problemen? dan op bel drukken
- ❖ Afsluitende borrel rondom Auditorium

BRONNEN

1. Hogeschool van Amsterdam. Handleiding Klinisch leiderschap. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam; 2018.
2. Adriaansen M, Peters J. Leiderschapsontwikkeling van verpleegkundigen. 1e druk. Houten: Bohn Stafleu van Loghum; 2018.
3. Hogeschool van Amsterdam. CanMEDS Competentieset van HBO-Verpleegkunde. 2^e editie. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam; 2016.
4. Vermeulen, H, redactie. <https://www.verpleegkundigleiderschap.nu/> (geraadpleegd 18 mei 2018)
5. Lambregts J, Grotendorst A, Van Meerwijk C, redactie. Bachelor of Nursing 2020: een toekomstbestendig opleidingsprofiel 4.0. Houten: Bohn Stafleu en van Loghum, 2016
6. Vermeulen H, Holleman G, Huis A, Lalleman P, Ista E. Verpleegkundig Leiderschap. Houten: Bohn Stafleu en van Loghum, 2017